స్వయంపాకం

గోపీచంద్

కోటయ్య ఆ ఆఫీసులో పాతిక రూపాయలమీద పనిచేస్తున్నాడు. బ్రహ్మచారి అవటంవల్లా, ఇంద్రియాలను జయించినవాడు అవటంవల్లా, అందులోనే ముడుచుకొని బ్రతుకుతున్నాడు. రెండు పూటలు భోజనం చేస్తాడు. ఆఫీసులో అంకెలు కూడతాడు. రాత్రిళ్ళు హాయిగా నిద్రపోతాడు. ఇంతకంటే ఏం చెయ్యాలని కానీ, ఇది మాత్రం యెందుకు చెయ్యాలనికానీ అతనికి ఎన్నడూ తట్టలేదు. కాని నాలుగు రోజుల్నించీ మాత్రం అతని ఆరాటపడుతుంది. ఎందుకో గింజుకుంటుంది. మొన్న భోజనం చేసి బయటకు వచ్చేటప్పటికి, తనవసరంగా సిగరెట్ తాగబుద్ధయింది. నిన్న ఆఫీసుకి వెళ్లేటప్పుడు ఒక పడుచు ఎదురైతే అనవసరంగా ఒళ్ళు జలదరించింది, పైగా నిన్నటిరాత్రి నిద్రపట్టలేదు. తన గదంతా బూజుపట్టిందనీ, మంచినీళ్ళు తాగటానికి కూజా లేదనీ, నిన్నరాత్రే కోటయ్యకు తెలిసింది ఈ తెలియటాలు అతని మనస్సుని చీకాకు పరిచాయి. తన పాత

పోతున్నట్లూ, తనకు అర్థంకాని వూబిలోకి అడుగడుగు చొప్పున దిగిపోతున్నట్లూ బాధపడ్డాడు.

పక్కనున్న కొట్టులో ద్రాక్ష గుత్తులు వేలాడుతున్నాయి. ఆంగ్లో యిండియన్లు చెట్టాపట్టాలు పట్టుకొని సముద్రతీరానికి షికారు వెళ్తున్నారు. పాకివాళ్లిద్దరు రోడ్లు బాగు చేస్తూ సరసా లాడుకుంటున్నారు. ఒక యువతి కిటికీలోనుంచి దారి పోయ్యే వాళ్ళనిచూచి గుటకలు మింగుతూంది. ఆ యింటిమీద పావురాళ్లు గుయిగుయి మంటు న్నాయి. కాఫీ హోటల్లోనుంచి జనం కాఫీ తాగి కిళ్లీలు నవుల్తూ సిగరెట్లు వూస్తూ బయటికి వస్తున్నారు.

ప్రపంచం యింత సందడిగా కోట య్యకు యిదివర కెప్పుడూ కనిపించలేదు. అతనికి సందడి గిట్టదు; ఆఫీసులోని కలాల బరబర తప్ప మరే మోతా సహించ లేదు. మిగిలిన మోతలకు నరాలు సళ్ళిస్తయి అందుకని సందు గొందుల్లో నుంచి యింటికి పోవటానికి ప్రయత్నించాడు. బయటి ప్రపంచాన్నంతా మరిచి పోయి ఆలోచించుకోవటం నూతనాను భవం అవటంవల్ల ఉత్సాహం కలిగింది. శరీరం వేడెక్కింది.

పుల్లయ్యకి కలిగిన అనుభవంలో, ఆనందంలో పీసమైనా తన కెందుకక్కల గదు? పుల్లయ్య తనకంటే యేవిధంగా గొప్పవాడు? చదువుకొనే రోజుల్లో అతని కంటే తనకే ఎక్కువమార్కు లొచ్చేవి. మాస్టర్లంతా తనమీదే ఎక్కువ అభిమా నంగా వుండేవాళ్ళు. పుల్లయ్యఅప్పట్నుంచీ ఆకతాయే! కోతికొమ్మచ్చులమీద, చర్ బొప్పాయిగుళ్ళమీదా తప్ప, చదువుమీద ధ్యాసే వుండేకాదు. జీవితంలోమాత్రం? తానేదో కొద్దో గొప్పో సంపాదిస్తున్నాడా? పుల్లయ్య కదీ లేదుగదా! ఇంకా అతని బుర్రలో కోతికొమ్మచ్చులూ, చర్ బొప్పాయిగుళ్ళే తిరుగుతూవుండె! కాని, అతని అనుభవాలు!

ఒకరాత్రి పుల్లయ్య రైల్లో ప్రయాణం చేస్తున్నాడు. గుంటూర్లో భార్యాభర్త లిద్దరూ అతని పెట్టెలో యెక్కారు. కొంచెం సేపయిం తరువాత పుల్లయ్య నిద్రపోయాడు. కాని చుండూరు స్టేషన్ వచ్చేటప్పటికి ఎవ్వరో అరికాలు గీకారు. పుల్లయ్య ఉలిక్కిపడి లేచి చూసేటప్పటికి పక్కనే కూర్చున్న ఆ పిల్ల చిరునవ్వు నవ్వింది, ఆమె భర్త గుర్రుపెట్టి నిద్ర పోతున్నాడు! ఇంక ఆ పెట్టెలో మరో పిట్ట లేదు.

మరొకరోజు పుల్లయ్య ట్రాంలో ప్రయాణంచేస్తున్నాడు. సుందరాంగి ఒకతె ట్రాం ఎక్కింది. సరాసరి వొచ్చి చెయ్యీ చెయ్యీ రాసుకొనేటట్టు అతని దగ్గర కూర్చుంది. ఆ ట్రాంలో చాలా మంది వున్నారు! కాని ఆ పడుచు లెక్క చెయ్యలేదు. పుల్లయ్య తొడని నెమ్మదిగా, కమ్మగా గిల్లటం మొదలు పెట్టింది. పుల్లయ్య ఆమె కోమలకరపల్లవాన్ని

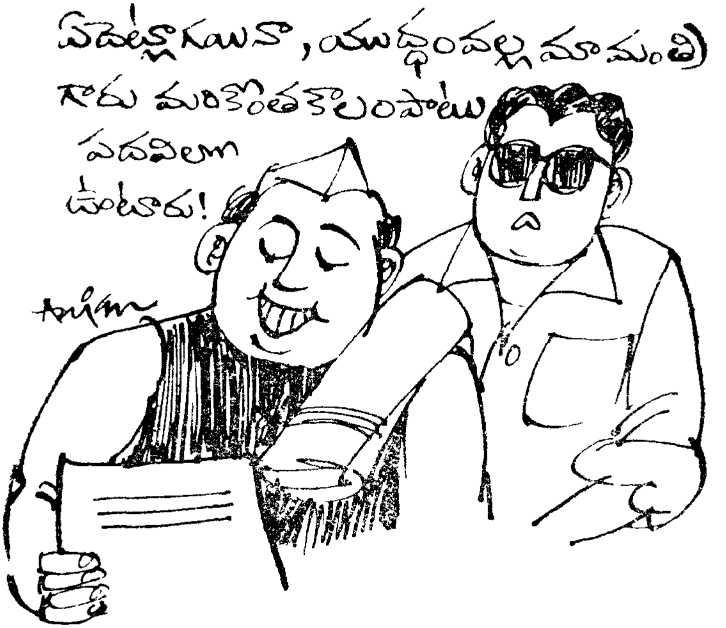

జాలిగా నిమిరాడు. ఇద్దరి చూపులూ కలిసినయి. ఆమె ట్రాం దిగేచోటే అతనూ దిగాడు.

ఇంకొకరోజు పుల్లయ్య మరొక యువతిని పెళ్ళిలో కలుసుకున్నాడు. వధూవరులు తలంబ్రాలు పోసుకుంటూవుంటే ఆ యువతి రెప్ప వెయ్యకుండా పుల్లయ్యని చూస్తూ కూర్చుంది. అతడూ చూశాడు. ఆమె వెంటనే రెప్పవేసింది. అతడేదో పని వున్నట్టు లేచి, బయటకు వెళ్ళాడు. రెండు నిమిషాల్లో ఆ యువతికూడా బయటేదో పని కలిగింది.

ఇలాంటి అనుభవాలు తన కెందుక్కలగవు? తానెన్నిసార్లు రైలెక్కుతున్నాడు? ఎన్నిసార్లు నిద్రపోతున్నాడు ఎన్ని ట్రాము లెక్కుతున్నాడు? ఎన్ని దిగుతున్నాడు? ఎన్ని పెళ్ళిళ్ళకు వెళ తున్నాడు? పని వున్నట్లు ఎన్నిసార్లు బయటికి వెళుతున్నాడు? ఆ సుందరాంగి అ కాలు గీక్కపోతే పోయింది. జుట్టన్నా పీకదే; మెత్తగా, కమ్మగా గిల్లకపో గిల్లకపోయింది తొడపాశమన్నా పెట్టదే తాను చూడగానే రెప్ప వెయ్యకపో పోయింది. రెప్ప వెయ్యకుండానన్నా చూడదే!

ఇలా ఆలోచించుకుంటూ, ఒక్కసా

తన జీ వి తా న్ని ం తా జ్ఞాపకం తెచ్చు కున్నాడు కోటయ్య. తనకంటె యమధర్మ రాజుని మోసే దున్నపోతే నయం అను కున్నాడు. మానవుడికి ధైర్యం వుండాలి. ఉత్సాహం వుండాలి. అప్పుడుగాని ప్రపం చంలోని అందాలు అతని అనుభవంలోకి రావు అని తేల్చుకున్నాడు. తా నెందుకు పూనుకో గూడదు? శరీరం విదిలించు కున్నాడు. చల్లగాలిని లో ప లి కి పీల్చు కున్నాడు. స్థయిర్యంతో, ఆత్మ విశ్వా సంతో రొమ్ము విరుచుకొని నూ త న రాజ్యాలకోసం వె తి కే యోధుడికి మల్లే అటూ యిటూ చూశాడు.

దగ్గర్లో శశిరేఖ యిల్లు కనిపించింది. శశిరేఖ ఆ పట్టణంలో పె ద్ద స్టా రు. కోటయ్య ఆమెని యెప్పుడూ చూ డ క పోయినా, ఒ క టి రెండుసార్లు వాల్ పోస్టరుమీద ఆమె బొమ్మని చూశాడు. ఏదో రోగంతో బాధపడుతున్నట్టు కన బడే చూపులూ, వెక్కిరిస్తున్నట్టు పైకి తిరిగిన ముక్కూ, బాలింతరాలి దవడలూ ..ఆమెను చూ స్తే అతనికేదో జాలి కలి గేది. నెమ్మదిగా ఆమె యింటి దగ్గరకు వెళ్లాడు. ఇంటిముందు కారు నిలబడి వుంది. ఆ కారు అతనికి చాలా అందంగా కనిపించింది. ఆమె ఇంటిముందున్న పూలతోటనిచూ స్తే ఆహ్లాదం కలిగింది. ఆయట కారునీ తో్ట లో ని పూ ల మొక్కల్నీ, ఇంటినీ చూచి, ఇంటిలోని శ రే ఖ ని వూహించుకుంటే అతని ఉత్సాహం. ఆనందం పరవశత్వం కలి గాయి. ఇప్పుడా స్టారు ఏం చేస్తుంటుంది? స్టారింట్లో స్టారుంది. స్టా రు తో ట లో మొక్కలున్నాయి. ము ం దు కారుంది. కాని గ ద ప లో వొకడు కూర్చొని వున్నాడు. కోటయ్య ధైర్యంచేసి అతన్ని అడిగాడు.

''ఎవ్వరి దీ యిల్లు?''

అతడు చెప్పాడు.

''ఏం చేస్తూవుంది?''

''డ్రెస్ వేసుకొంటూవుంది.''

కో ట య్య కళ్లు మూసుకొని ఒక్క క్షణం ఆ దృశ్యాన్ని హృదయఫలకం మీద చిత్రించుకొని, చిరునవ్వు తృప్తిగా నవ్వుకొని అడిగాడు.

''ఎక్కడికి వెళ్తూవుంది?''

''సినిమా?''

''ఏ సినిమా?''

అతడు చెప్పాడు.

అకస్మాత్తుగా కోటయ్యకొక ఉపాయం తట్టింది. తట్టీ తట్టడంతోనే ఆ రా ట ం హెచ్చింది. బుర్రంతా చదలపట్టలా గుల గులమంది. ఆచరణలో పెట్టవలసిందే! మనోధైర్యంతో సాధించవలసిందే! ప్రతి జీవికీ ప్రపంచంలో సుఖపడే అవకాశం వస్తుంది. దాన్ని వినియోగించుకోవాలి. ఏమో ఏక్షణంలో అదృష్టం కిర్రున మళ్లు తుందో ఎవ్వరు చెప్పగలరు?

కోటయ్య యిక వెనకా ముందు ఆలో చించలేదు. ఒక మహా కార్యం సాధించ

దలచినప్పుడు గుంజాటనం పనికిరాదు. వెంటనే బయల్దేరి ఆ సినిమాహాలు దగ్గరకు వెళ్ళాడు. హాలుముందు జనం తొక్కుకు చస్తున్నారు. ఏక్లాసు టిక్కెట్లూ అందటం లేదు. అప్పుడప్పుడు పోలీసు వాళ్ళుకూడా చెయ్యి చేసుకోవలసి వస్తూ వుంది. అంతా తనకు అనుకూలంగానే వుంది! ఇక మనోబలమే కొరవ!

అనుకున్నాడేగాని, ఆ స్టారుకారొచ్చి ఆగేటప్పటికి కోటయ్య గుండెలు దడదడ కొట్టుకున్నయ్. రక్తం చేతి గోళ్ళలోకి ప్రవహించింది. ముక్కుల్లోనుంచి వెచ్చటి పొగ రావటం ప్రారంభించింది. ఆ అవస్థలోనే కారులో ఆస్టారు తప్ప మరెవ్వరూ లేరని తెలుసుకొనేటప్పటికి మళ్ళా ఆశ కలిగి మనస్సుని చిక్కబట్టుకోటానికి ప్రయత్నించాడు.

శశిరేఖ కారుదిగి, అటూఇటూ చూస్తూ నిలబడింది. ఆమెను చూచి దారిచ్చింది జనం. ఆమె వెంటనే వెళ్ళాడు కోటయ్య. కాని లోపల టిక్కట్లిచ్చే కిటికీ దగ్గర జనం విరగబడి గుంపులుపడి తొక్కుకుంటున్నారు. భారత దేశంలోని ఛండాలమంతా అక్కడే కేంద్రీకరించినట్లుంది. ఆమె ముఖంమీద చీకాకు రేఖలు కనిపించినయి. టిక్కెట్లు తెచ్చిచ్చే పుణ్యమూర్తుల కోసం వెతికింది. కొటయ్య గ్రహించాడు. అదే సమయం అనుకున్నాడు. ధైర్యమే శ్రీమహాలక్ష్మి అనుకున్నాడు. ఆ వకాశాన్ని జారవిడువగూడదనుకున్నాడు. భుజస్పందనంచేసి, ఆమె దగ్గరకు వెళ్ళి వూపిరి బిగబట్టాడు. ఆమె

జనంమీద నుంచి టిక్కెట్లిచ్చే కిటికీలోకి చూస్తూంది.

కోటయ్య గొంతు సవరించుకొని మర్యాదగా, నాజూగ్గా పలకరిద్దామను కున్నాడు. కంఠం వశం కాలేదు. ఏదో గొణిగాడు — సణిగాడు. ఆమె అతని వైపు చూచి, "టిక్కెట్టు తెచ్చి పెడతావా?" అని అడిగింది.

అతనికి అమితానందం కలిగింది దప్పికతో ఎండుకు పోయిన గొంతులో అమృతధారలు పడినట్లుంది. దురదపుట్టిన చోట పెరిగినగోళ్ళతో గోక్కున్నట్లుంది. పెరిగినగడ్డం గీక్కున్నట్లుంది.

"ఓ!" అన్నాడు.

ఆమె పర్సులోనుంచి డబ్బులు తీసి అతని చేతిలో పెట్టింది. అతడు మొదట వేసుకున్న ప్లానుప్రకారం డబ్బు తీసుకో దలచలేదు. కాని తీసుకున్నాడు. ఎంత మారదా మనుకున్నా గుమాస్తాయే గద!

డబ్బు గుప్పెట్లో పెట్టుకొని ఒక్క విసుర్లో కిటికీదగ్గర వెళ్ళటానికి ప్రయత్నించాడు హిట్లరు పిన్సర్ ఉద్యమాన్ని అవలంబించాడు. కాని, లాభం లేక పోయింది. క్షణంలో మళ్ళీ యథాస్థానానికే వచ్చాడు. ఉక్రోషం వచ్చింది. శశిరేఖ తన్ను గమనిస్తూ వుందని గ్రహించాడు. వెయ్యేనుగుల బలంతో, తొమ్మిదివందలతొంభైతొమ్మిది సింహాలధైర్యంతో కళ్ళుమూసుకొని జనంలో పడ్డాడు కోటయ్య. ఒకడు బూట్సుకాళ్ళతో అతని కాళ్ళని నలగదొక్కాడు. ఒక లావాటి వాడు భుజంతో ఒక తాపు తాపాడు. మరొకడు చొక్కా పట్టుకొని వెనక్కి గుంజాడు. ఇంకొకడు బూతులు కూసి గడ్డం పట్టుకొని వెనక్కు నెట్టాడు. ఇవన్నీ తప్పించుకొని పూర్తి నైతికబలం మీద సహాయ నిరాకరణ చేసి, కిటికీ దగ్గరకు చేరుకున్నాడు కోటయ్య. టిక్కెట్టు తీసుకున్నాడు. టిక్కెట్టూ, చిల్లరడబ్బులూ గుప్పెట్లోకిపెట్టుకొని అవ్యూహంలోనుంచి బయటపట్టానికి ప్రయత్నించాడు. ఒకడు ముందుకు నెట్టాడు; ఒకడు వెనక్కు నెట్టాడు; ఒకడు పక్కకు నెట్టాడు. ఏమీ చెయ్యలేక అలాగే నిలబడ్డాడు కోటయ్య. ఆ గుంపే అటు నెట్టి యిటునెట్టి, అటు తోసి యిటు తోసి, అటు గుంజి యిటు గుంజీ బయటకు విసిరివేసింది. అతడు రొప్పుకుంటూ వెళ్లి శశిరేఖ చేతిలో టిక్కెట్టూ, చిల్లరడబ్బులూ వుంచి చిరునవ్వు నవ్వాడు.

ఆమె తీసుకుంది. అతన్ని ఎగాదిగా చూసింది. ఒక్క క్షణం ఆలోచించింది. కోటయ్య గ్రహించాడు. రేపు తనింటికి రమ్మని ఆహ్వానిస్తుంది—వెళ్తాడు. కృతజ్ఞత చూపుతుంది. నెమ్మదిమీద ఆ కృతజ్ఞతే ప్రేమగా మారుతుంది. ప్రేమబంధాలన్నీ యిలాగే ఏర్పడ్డాయనీ, ఇలాగే బిగిశాయనీ అతడు చిన్నప్పుడు చదువుకోలా?

ఆమె కోటయ్య చెయ్యి పట్టుకుంది.

అరచేతిలో ఏదో వుంచింది. గబగబా వెళ్ళిపోయింది. వెనక్కి వెనక్కి తిరిగి చూస్తూ వెళ్ళింది. ఆమె చెయి పట్టుకునే టప్పటికే అతని ప్రాణాలు జివ్వున లాగాయి. ఏం జరుగుతున్నదోకూడా తెలుసుకోలేకపోయాడు. ఉడుకు తగ్గిం తర్వాత చూసుకోగా చేతిలో చిల్లర డబ్బులు — టిక్కెట్టు పోగా మిగిలిన చిల్లరడబ్బులు ఎంతపని చేసింది! తన్ను గురించి ఏమనుకుంది? తా నెవరనుకుంది? టిక్కెట్టు తెచ్చిపెట్టినందుకు ఈ పారి తోషికం యిచ్చిపోతుందా?

"హా!"

అవమానంతో అతని శరీరం తుక తుక ఉడికింది. ఆవేశంతో వెర్రెక్కింది. శశిరేఖని పట్టుకొని, ఆమె కట్టుకున్న తెల్లని చీరెమీద పిరాబుడ్డి వొలకపోయ బుద్ధయింది. పౌడర్ రాసుకున్న మొహానికి బలవంతంగా పేడపూస్తే ఏమవుతుంది? కోటయ్యలో అర్థంకాని గంగిర్లు బయ ల్దేరాయి. ఈ ప్రపంచమంతా నిర్ఘాంతపడి చూసే పనేదో చెయ్యాలనిపించింది. పక్కన బురదలో పొర్లాడే పందిని లేపి పంపి దానిస్థానే తాను పొర్లాడితే! హాలుకి అతికించిన పినిమా బొమ్మని సరిగ్గా మధ్యకు చించితే! తనబట్టల్ని బదాబదలుగా చించుకొని, ఆ జనం మధ్య నిలబడి శరభ శరభో అని పరపళ్ళు తొక్కితే! వారందరి మొహానా వరసగా తుపుకు తుపుకున వూస్తే!

కాని యివేమీ చెయ్యలేదు. తనలో తాను నవ్వుకున్నాడు. నెమ్మదిగా యింటికి వెళ్లాడు. గదిలో ప్రవేశించి దీపం వెలి గించి నెమ్మదిగా పక్కమీద కూర్చు న్నాడు. తల నాదుగా వుంది. అంతా గందరగోళంగా అయోమయంగా వుంది. కాని హృదయంలోని ఒక పొరలో సంతోషం ఆశా, తృప్తీ కలిగాయి చేతి లోని చిల్లరడబ్బులు యేగరవేస్తూ, యీల వేస్తూ కూర్చున్నాడు. చెంబుతో నీళ్లు పెట్టటానికి వచ్చిన దాసీ గోవిందమ్మ అతని వైఖరి చూచి గుమ్మంలోనే నిలబడి పోయింది. కోటయ్య గోవిందమ్మను చూశాడు. ఆమె జుట్టు రేగింది. ముంగు రులు మొహంమీద చిందరవందరగా పడి వున్నయ్. చెంపలనిండా మసి—చీర పైకి ఎగకట్టింది. పమిట వీపుమీదనుంచి తీసి బొడ్లో దోపింది. ఆ విగ్రహం అతని హృదయానికి శాంతినిచ్చింది. ఆపేక్షగా చూశాడు. చేతిలోని చిల్లరడబ్బులు— శశిరేఖ యిచ్చిన డబ్బులు—టిక్కట్లు పోగా మిగిలిన డబ్బులు గులగుల మన్నయ్. నలిపి ముద్దగాచేసి మింగేద్దా మన్నట్లు మంచంమీదనుంచి లేచాడు. గోవిందమ్మ సిగ్గుపడకుండా గది ప్రవే శించింది. అతడు ఒకడుగు ముందుకు వేశాడు. గోవిందమ్మ నీళ్ళచెంబు మంచం తలదగ్గర పెట్టి చిరునవ్వు నవ్వింది.